

Sobre el cost del cinema. Drets i deures

Dij, 15/05/2014 per La puntada

[La puntada](#)

Oriol Roigé Gargallo

El cinema s'ha anat definint en el nostre imaginari col·lectiu com un art especialment car de produir des que a principis de la segona dècada del segle XX es dona cos, amb l'establiment de Hollywood, a l'ambició nord-americana de convertir allò que els germans **Lumière** inventaren a finals del segle XIX com un instrument essencialment observador i que un d'ells, Louis, qualificà com "une invention sans avenir" (una invenció sense futur), en una potent indústria de l'entreteniment. Així, capgirant aquesta essència observadora més que evident en els primers films dels Lumière, en els quals el públic podia contemplar allò que avui tal vegada a molts els sembla mancat d'interès davant les inesgotables peripècies de les superproduccions nord-americanes, des d'uns Obrers sortint de la fàbrica (1895) fins l'Arribada d'un tren a l'Estació de la Ciutat (1895), Hollywood passà del "col·locar una càmera dintre el món" dels Lumière a voler "col·locar tot el món davant la càmera". I col·locar tot el món davant la càmera és car per definició.

A mesura que el llenguatge cinematogràfic narratiu que inventà **D. W. Griffith** dins Hollywood s'anà establint com a corrent general de la realització cinematogràfica mundial des dels anys vint les produccions s'encariren progressivament, quedant relegada a algunes excepcions puntuals la via iniciada pels Lumière. És així encara com arribem al crepuscle de l'analògic i és així també com entrem a l'era digital. Però aquí s'amaga una contradicció essencial en què cal aturar-se davant l'assumpció generalitzada dels pressupostos elevadíssims de la majoria de produccions cinematogràfiques actuals. El digital permet un abaratiment molt evident de les produccions i la ja tan repetida "democratització" dels medis que permeten fer cinema. I és que les inaccessibles càmeres i la caríssima pel·lícula analògica que només es podien permetre aquells que disposaven d'un gran capital ja no són necessaris: avui dia es poden fer pel·lícules professionals i perfectament projectables en pantalles grans de cinema amb

càmeres que no superen els 2.000 o 3.000 euros, que ofereixen una qualitat que si bé l'ull professional diferencia de la que ofereixen les càmeres més cares, l'ull mitjà de l'espectador no. Iniciatives com el micromecenatge, el finançament d'un projecte o de part d'un projecte a través de petites donacions d'un gran nombre de gent, que ofereixen plataformes com Verkami, constitueixen també una bona opció per aquells que no disposen de subvencions ni de quantioses sumes per tirar endavant un projecte.

És evident que tot i el gran abaratiment que suposa el trasllat al digital, el cinema continua sent de producció essencialment cara. Per tant, tractant-se d'un producte cultural, necessita de subvencions públiques per subsistir i desenvolupar-se amb correcció. És absolutament lícit, doncs, que els professionals del sector demanin un increment d'ajudes a un govern no massa amic de la cultura. Ara bé, dit això, cal també aturar-se davant d'unes declaracions com les de la presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català, **Isona Passola**, a 'La finestra indiscreta' de Catalunya Ràdio, que són representatives del joc a què juga el sector, quan parlant de *La plaga* de **Neus Ballús**, que va costar 300.000 euros (xifra molt baixa al costat dels pressupostos habituals de producció d'una pel·lícula europea, que ronden els 3 i 4 milions d'euros, per no parlar ja dels pressupostos dels "blockbusters" americans), titlla el pressupost d'inaudit i afirma que "hem de tornar a ser normals i apujar els pressupostos". És veritat que ara tenim menys diners públics que abans per fer cinema, i que la quantitat de subvencions previstes pel 2014 de 50,8 milions d'euros per Espanya és ridícula al costat de les d'altres països europeus com el Regne Unit (120), Alemanya (340), o França (770), cosa que se suma al 21% d'IVA sobre el preu de les entrades i que tant de mal ha fet a les sales. I si bé tot això és cert (i s'ha repetit fins la sacietat amb raó), cal tenir en compte que davant nostre tenim amb el digital una oportunitat, que en el context actual s'hauria de presentar com irrefutable, d'abaratir els costos considerablement, tal com han fet pel·lícules catalanes com la ja citada *La plaga* o la fantàstica *Història de la meua mort* d'**Albert Serra**. Diu **Jean-Luc Godard** que del cinema sempre se n'han privilegiat els drets i se n'han oblidat els deures: potser caldria contraposar ara a la vulneració que estan patint els seus drets fonamentals la possibilitat de fer pel·lícules amb encara molts menys diners (perquè els pressupostos ja s'han rebaixat) i atènyer-nos al deure de continuar fent cinema com puguem, perquè ara més que mai podem.